

Riigikogu Kantslei
Lossi plats 1a
riigikogu@riigikogu.ee

Teie: 05.12.2025 nr 7-1.2/25-02236-2

Meie: 18.12.2025 nr 2-2/25/85-2

Vastuskiri kirjalikule küsimusele (KK 436)

Lugupeetud Riigikogu esimees

Riigikantslei edastas Kaitseministeeriumile Riigikogu liikme Lauri Laatsi kirjaliku küsimuse kaitseminister Hanno Pevkurile. Edastame vastuse.

1. Kas on olemas prognoos, kui suur hulk kutsealustest jääb selle muudatuse rakendamisel kaitseväest järgnevatel aastatel välja?

Kaitseressursside Amet (edaspidi KRA) on koostanud prognoosi, mille kohaselt ei kutsutaks ajateenistusse ca 5% muudele nõuetele vastavaid kutsealuseid, mis arvuliselt tähendab ligikaudu 200 kutsealust aastas. Keskpikas perspektiivis on oodata näitaja vähenemist, kuna haridussüsteemi üleminek eestikeelsele õppele hakkab 2030. aastatel avaldama positiivset mõju. Pikemas vaates prognoosib KRA, et keelenõude alusel ajateenistusse mittekutsutute osakaal stabiliseerub 1,5% tasemel, seejuures arvestades, et osa noormeestest omandab hariduse erakoolides või välisriikides.

2. Kui palju on viimasel viiel aastal ajateenistusse kutsutud kutsealuseid. Palju neist on asunud ajateenistusse? Kui paljudel ajateenistusse asunutest puudus alustamisel vajalik keeleoskus ja kui kiirel vajalik keeletase omandati?

aasta	asus ajateenistusse	ei ilmunud ajateenistusse	vajas keeleõpet ajateenistuses
2020	3462	187	235
2021	3164	92	189
2022	3342	229	266
2023	3635	239	243
2024	3867	152	392
KOKKU	17470	899	1325

3. Millise meetme või kontrollisüsteemi abil hinnatakse keeleoskuse tegelikku taset. Kas see tuleb vaid automaatselt haridusasutuse andmetest või on võimalik ka läbida eraldi keeleoskust tõendavat testi?

Keeleoskuse olemasolu hinnatakse kutsealuse omandatud hariduse ning eesti keele tasemeeksami tulemuste alusel. KRA ei vii läbi kutsealuste eesti keele oskuse eraldi hindamist. Kutsealusel, kes ei ole omandanud haridust eesti keeles, on võimalik omal algatusel tasuta sooritada eesti keele tasemeeksam.

4. Kuna keeleoskuse puudumine ei vabasta kaitseväekohustusest, siis milline plaan on nende kutsealustega? Kas neid suunatakse täiendavasse keeleõppesse? Millised on vastavad ressursid ja ajakava? Kuidas toimub hilisem kutsumine kaitseväkke, kui keeleoskus on paranenud?

Kõigi kaitseväekohustuslaste, sealhulgas kutsealuste, andmeid töödeldakse kaitseväekohustuslaste registris, mis vahetab automaatselt ja regulaarselt andmeid teiste riiklike registrite ja andmebaasidega, sealhulgas hariduse infosüsteemiga. Juhul kui kutsealune omandab hariduse eesti keeles või sooritab

edukalt eesti keele tasemeeksami, kajastub vastav teave Kaitseressursside Ameti käsutuses olevates andmekogudes ning kutsealune kutsutakse edasiste toimingute läbiviimiseks välja. Eesti keele õpetamise ja keeleoskuse tagamise eest vastutab Haridus- ja Teadusministeerium ning haridussüsteem on üleminekul eestikeelsele õppele. Kas ja kuidas liigutakse edasi eesti keele õppega kutsealustele kuniks haridussüsteem läheb üle eestikeelsele õppele, on hetkel arutelul ajendatuna Riigikogus menetluses oleva Kaitseväeteenistuse seaduse muudatustega.

5. Kas Kaitsevägi peab võimalikuks pakkuda ajateenistuse jooksul keeleõpet, tagades, et keelelise baasi puudumine ei takistaks riigikaitseoskuste omandamist?

Väljaõpe algab ajateenistuse esimesest päevast ning juhul, kui ajateenija keeleoskus ei vasta nõutavale tasemele, ei ole tal võimalik seda omandada piisavas ning ettenähtud mahus. Ajateenistuse käigus pakutav piiratud mahus keeleline baasõpe võimaldab omandada esmase suhtlustaseme, kuid teenistuse lõpuks keele algtaseme saavutamine on väljaõppe seisukohast ebapiisav. Vajalik keeleoskus peab olema olemas teenistuse alguses, mitte selle lõpus. Ebapiisav keeleoskus takistab väljaõppe tõhusat läbiviimist ning mõjutab negatiivselt üksuste lahinguvalmidust ja laiemalt riigi sõjalise kaitse võimet.

6. Tänapäeval on ajateenistus olnud muu emakeelega noortele oluline võimalus integreeruda eesti ühiskonda — tekivad ühised sõprussidemed, paraneb keeleoskus ja suureneb ühtsustunne riigi suhtes. Kas teie hinnangul on kaitsevägi olnud tõhus integratsioonimeede? Kui jah, siis miks soovitakse seda rolli uue regulatsiooniga vähendada?

Ajateenistuse eesmärk on tagada väljaõpetatud reservüksuste olemasolu, mida on võimalik kriisiolukorras kiiresti teenistusse kutsuda. Kaitseväge tehnilise taseme tõus eeldab ka väljaõppesüsteemi järjepidevat ajakohastamist. Ühiskonna ootus Kaitseväele on riigi sõjalise valmisoleku suurendamine, et olla valmis ohtu viivitamata tõrjuma. Muutunud julgeolekukeskkonnale kiireks ja tõhusaks reageerimiseks on vajalik Kaitseväge väljaõppesüsteemi edasine tõhustamine. Eesti keele oskuse parandamine ajateenijate seas on senini olnud eeskätt väljaõppesist tulenev vältimatu vajadus, mitte eraldiseisev eesmärk. Kaitsevägi peab keskenduma oma põhifunktsioonile – sõjaväelise väljaõppe andmisele. Samas teenivad ajateenistuses noored eri Eesti piirkondadest ja erinevatest sotsiaalsetest gruppidest ning ajateenistus aitab kaasa nende arusaamade kujunemisele riigist ja kodanikuks olemisest. Positiivset mõju on täheldatud ka varasemalt ning seda võib eeldada ka edaspidi.

7. Kuidas hinnatakse muudatuse mõju riigi üldisele kaitsevõimele olukorras, kus ajateenistuse läbib väiksem hulk noori ja kus osa neist võib jääda süsteemist pikemaks ajaks kõrvale?

Ajateenistuses osalevate noorte arvu vähenemist ei prognoosita. Eesmärk on tagada igal aastal ligikaudu 4000 kutsealuse asumine ajateenistusse. Lähiaastatel suureneb kutsealuste üldarv ning eesti keele oskuse puudumisest tulenev mõju ajateenistusse kutsumisele on hinnanguliselt marginaalne. Samaaegselt tõhustub sõjaväelise väljaõppe andmine, mis tagab kaitseväge üldise kaitsevalmiduse kasvu.

8. Kuidas tagatakse, et see lähenemine ei tekita ühiskonnas täiendavaid lõhesid ega suurenda erinevate kogukondade vahelisi pingeid?

Kaitsevägi toetub reservväele ning on oma olemuselt rahvavägi, kuhu on vastavalt oma võimetele ja oskustele oodatud kõik kodanikud. On põhjendatud eeldada, et kodanik, kes on end sidunud riigiga ja on valmis panustama selle kaitsmisele, omab ka riigikeele oskust ning osaleb Eesti keele ja kultuuri hoidmisel. Ei ole alust arvata, et kavandatav muudatus põhjustaks ühiskonnas lõhesid; vastupidi, see toetab eesti keele ja rahvusliku identiteedi kestmist ning tugevdab Eesti riigikaitset.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister